



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Syntagma Iuris || Vniversi, Atqve Legvm || Pene Omnivm
Gentivm, Et || Rervm Pvblicarvm Præcipvarvm,||**

Grégoire, Pierre

Francofurti ad Mœnum, M.D.XCIX.

VD16 VD16 G 2999

13 de Possessione.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-97739](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-97739)

Dictumque in marii substantiam, l. in rebus, de iur. dot. C. dotem transire, fictione iuris.

ADDITIO.

* Non videtur ea lege Iulianus vsu fructum, dominium appellare propter utilitatem, nam eadem ratione, ubique vsu fr. Dominium dici posset, cum semper utilitatem praestet. Sed improprie Iulianus ibidem vsu fructu appellat dominium: quia iure civili constitutus est: respectu eius vsu fructu, qui a pratore, in fideicommissarium continuatus, aut potius de nouo constitutus fuerat. (Solet enim Prator ut plurimum Iuris civilis subtilitatem temperare, & loco domini, possessionem dare) & huius opinionis confirmanda causa, addo l. si quis, 29. & l. generalis, 32. §. 1. D. de vsu & vsu fructu. leg. Haec ego, Salua bona gratia, & meliore §. C. Praclarissimi iudicio, & explicatione, in trasfua notanda censui P. Brederodius.

De possessione. C A P. 13.

- 1 Dominium coepit a possessione.
- 2 Possessio dominium continet aliquando, & contra.
- 3 Possessio, & proprietates distinguuntur.
- 4 Plena possessio cum vsu fructu.
- 5 Possessionis finitio noua.
- 6 Iuris nomen in antiquis finitionibus possessionis exuberans, cum sit facti, ut probatur vsq. ad 12. numerum.
- 7.9 Possessio a pedum positione.
- 8.10.11 Possessio ab aliis, a sedium positione.
- 12 Possessio proprie corporaliu, non incorporaliu.
- 13 Animus cum corpore in possessione concurrere debet.
- 14 Per nos ipsos & alios acquirere possumus possessionem, & possidemus.
- 15 De diuisione possessionis, vel diuersis modis possidendi, ex iure & facto exuberante.
- 16 De possessione, quae plus iuris, quam facti habet: plus iuris, id est, animi, vel incorporati. & 18.
- 17 Haec possessio civilis.
- 19 De possessione quae habet plus facti, quam iuris.
- 20 De colorata possessione.
- 21 De ea, quae plurimum iuris, & plurimum facti habet.
- 22 De ea, quae nihil iuris habet, & 24.
- 23 Posses quem incumbere possessioni civiliter, naturaliter, utroque modo: non autem dici civilem possessionem.
- 24 Possessio naturalis.
- 25 Possessio mere civilis.
- 26 De possessione vacua.
- 27 Ratione causae possessio distincta in eam, quae cum titulo, & sine titulo est: & quid titulus.

IN confarinatione Pandectarum, de acquir. rerum domin. titulus, praenotatur titulus, De acquirend. posses. ordo tamen mihi videtur inuersus, de dominio prius, quam de possessione agere. ¶ Quia ¶ dominium a possessione coepisse tradidit Paulus, ex auctoritate Neruae filii in l. de acquirend. posses. lib. 41. P. tit. 2 ¶ Ideo ¶ aliquando possessionis nomine, & proprietates & ius domini venit, sicuti videtur docere Callistratus in l. si de vi, l. 37. de iudic. l. 5. P. tit. 1. dum ait: Si de vi & possessione quaratur, prius cognoscendum de vi, quam de proprietate rei, explicans per nomen proprietatis, quod de possessione dixerat. Expressius Paulus in l. interdum, 38. de verborum significat. lib. 50. P. tit. 16. interdum, inquit, proprietatem quoque possessionis verbum significat: sicut in eo qui possessiones suas legasset, responsum est. Et ita vsurpatur ab Antonino Celsare, l. 2. de probat. lib. 4. C. titulo 19. Quamquam Accurs. in d. l. 2. aliter sentiat. Et Cicero, ad Valerium, is habet, inquit, in Volaterano possessionem. Sicut & apud eundem, idem est ius domini, & possessio corporalis. Quamobrem & plerumque domini nomen possessionem etiam complectitur, ut in l. quoties, 15. de rei vindic. lib. 3. C. tit. 32. si mens loquentis adsit. ¶ Verum ¶ quia saepe accidit, ut proprietates ad alium, & vsu fructus ad alium, & possessio ad alium pertineat, permisceri haec non oportet in propria substantia, ut admonet Venuleius Iurisconsultus in l. permisceri, 52. de acquirend. posses. in P. Arque idcirco Iabolenus, l. questio est, 115. de verborum significat. in P. lib. 50. possessionem distinguit a proprietate, ut quicquid apprehendamus, cuius proprietates ad nos non pertineat, aut non possit pertinere, hoc possessionem appellemus, utque possessio vsus sit, ager autem, proprietates loci. Generalius Vlpianus in l. naturaliter, 12. §. nihil commune, de acquirend. posses. nihil commune habere proprietatem cum possessione dixit, quod intelligi debet, in cuiusque substantia seorsum

considerata, non quatenus in alio subiecto vel extrinseca qualitate concurrere: & ita in alio commune quippiam habere possunt. ¶ Dixit ¶ & Iustinianus l. Rptores, 41. §. bona autem, de episco. 4. & cler. lib. 1. C. titulo 6. plenam possessionem, dum & proprietatem & vsu fructum simul exprimere voluit. ¶ Et ¶ proprie estimarim, possessionem esse actum corporalem in re factum per quem quis facit, vel re ipsa detinet, vel ostendit se velle eandem rem, & quae eius sunt, detinere sibi, vel alteri cuius nomine facit. ¶ Quae ¶ finitio, vt noua, ita diuersa ab illis, quibus adferunt interpretes in l. de acquir. posses. in P. Guibel. de Cuneo, & Cyn. in l. licet, C. eod. tit. Alciat. in l. quinq. pedum, C. commun. diuis. Francyc. Riparius tota rub. de caus. posses. a quibus lubens ab eo, quod bona pars illorum, ius, alii adimiculum iuris immisceant: cum tamen ius non sit ex substantia possessionis, sed possessionem vel probam vel improbam reddat, possessione iam praecedente, & existente. Et certe nemo est, qui si syncere possessionis essentiam examinet, non videat eam ob actum, qui interuenit, facti esse, non iuris. Quod & Iurispudentia declarat frequentibus responsis, l. 1. §. adipsi sumus, & §. si vir, l. possessionem, 15. de acquir. posses. in P. Vlpian. l. 1. §. Scauola, si quis test. li. esse iuss. fuer. lib. 47. P. tit. 4. ¶ Accedit ¶ notatio nominis in argumentum: dicitur namque possessio, 7 a pedum positione, vt vulgo legitur apud Paulum in l. 1. de acq. posses. Cuius lectio firmari potest ex Cicero, 1. Offic. dum ait, Sunt natura priuata nulla, sed aut veteri occupatione, vt qui quondam in vacua uenerunt, venire autem est, pedes ponere. Rursum alibi Philp. 3. hodierno die primum, patres conscripti, longo intervallo in possessionem libertatis pedem ponimus. Estque symbolum adeptiois possessionis, pedis positio, eatenus detentionem extendens, quatenus mens intelligit se velle tenere, vt notat eleganter Paulus, d. l. 3. de acquir. posses. Estque possessionis nota subtilitatis, factum illud positionis, vt radis declaratio metis, quae postea determinationem accipit ab expressione voluntatis. ¶ Conuenit ¶ quod scriptum est in Deuteronomio cap. 11. Dei, & in lib. 10. sue cap. 1. Omnis, inquit Deus, locus quem calcauerit pes vester, vester erit. Et facti esse docet etiam alia a quibusdam emendata lectio, l. 1. de acquir. posses. dicentibus a sedium positione dictam possessionem, quasi positionem. Sicut & legi in Pisani Pandectis, ait Alciat. libro 1. disjunct. cap. primo, improbens priorem sententiam, quam irridet etiam Laurentius Valla, libro secundo, antidi. aduer. Pogium: Quia, inquit, neque a Graeco nomine πους pedes pes, apud Graecos fiat, ulla derivatio vel compositio similis, vt pedis, id est, πους, positio, vel positio a pede dicatur. ¶ Quibus ¶ tamen in hoc non subscribo, quando negant declinationem nominis, a πους, fieri non posse, cum ex datiuo πους Graeco, id est, pedibus, & itione Latino existimem compeni posse, possessionem, id est, πους positionem. Quando anima duerterim & apud Graecos, per pedum positionem, fuisse etiam symbolum domini vsurpatum: dicunt enim πους πους πους, habere pedem extra, pro eo quod est, non habere vel deici a possessione, extorem vel extorem esse allicius, vt apud Pindarum in Pythiis, Ode 4. Pythio. Antistrop. vltima,

— quasi δ' ἐμμεν
 ἔτ' ἀναγόμενον,
 καὶ ἀναγόμενον, ἀνάμνη
 ἐν δὲ ἔχον πους.

id est,
 aiunt autem hoc esse
 molestissimum,
 praefata scientem (cogi) necessitate
 extra habere pedem.

Sic apud Sophoclem in Philoct.

καὶ τὰ λοιπὰ ἔτο σενίτις,
 ἰσως ἀν' ἐπιτοῦ κλαυμάτων ἐχον πους.

¶ Non ¶ tamen reiicio, quin & possessio a sedium positione etiam, symbolum acceperit: nam qui regiones olim sibi elegerunt, & ibi sedes posuisse dicuntur, vt apud Virgilium primo Aeneid.

Hic tamen ille vrbem Patani sedesq. locatus,
 Teucrorum.

Sicut & in sacris literis etiam, pro ea electione sedium, dicuntur eligentes, tabernacula figere, Genes. 16. cum simil. Erat enim illa fictio, factum corporale in re immobili vsurpanda, similis ratione finis, positioni pedum. Consequitur enim partem aliquam eius, quod quis possidere vult: sicuti pro positione pedum habetur consuetudinis formula, qua modicum terrae possidende rei in

manu accipitur, vel extremitate pallii, quod teneat aliquis, imponitur, vt notat Innocentius tertius in cap. 2. de consuet. lib. 1. decret. tit. 4. Quod de reliquis, quæ traditionis instar sunt, intelligi par est, de quibus Deo fauente agemus in acquisitione, quæ per traditionem fit. ¶ Vnde ¶ liquet, versari in possessione factum corporale, nõ iuris adiniculum. Quod fitzatur adhuc ex eo, quod & possessio sine iure inueniatur: veluti quando iniustam dicimus possessionem, in l. 3. §. ex contrario, & l. iuste possidet, 11. de acquir. possess. in P. & improba, l. improba, C. eod. Erit & sine iure, quando naturalis est sola detentio, vel custodia, & ita apud Paulum, l. 3. §. fin. de acq. possess. & summos pontifices, c. 1. de dol. & contumac. ap. Gregor. & alios, Vlpian. l. ex conducto, 16. loca. l. b. 19. P. tit. 2. l. l. a. l. communi diuidendo, 7. §. neque, comm. diuid. lib. 10. P. tit. 3. Eoque pertinent verba finitionis, quæ de detentione agunt. ¶ Dico ¶ deinceps in possessione finitione, actum fieri corporalem in ea, quo volo intelligi proportionem ad fabricam, nempe ad corpus, vt proprie corporalia possideri doceam, l. 3. de acquir. possess. l. cum heredes, 2. §. eod. tit. non vtque incorporalia, Paul. l. sequitur, 4. §. si via, de vscap. lib. 41. P. tit. 3. Caius, l. seruus, 43. §. incorporales de acq. rer. dom. lib. 41. P. tit. 1. in quibus quando eis vtimur & disponimus de eorum negotiis, quandam improprie & quasi possessionem demonstrationis gratia constringimus, quemadmodum apud Vlpianum in l. 3. §. fin. de vi & vi arma. lib. 43. P. tit. 15. & in l. si quis diturno, 10. §. seru. vendi. lib. 8. P. tit. 5. legitimus. ¶ Verba autem illa finitionis, Vel ostendit se velle eandem rem, & quæ eius sunt detinere: admonet duo, primum, & animum cum corpore, Paul. in l. quemadmodum, 5. & l. 3. de acq. possess. in P. l. nemo, C. eod. tit. l. 1. §. adipsorum, eod. in P. in possessione assequenda requiritur sum, necessarium non esse, omnem rem, vel omnes rei partes, retinere: sed sufficere, si aliqua pars eius totius l. 3. de acquir. possess. rei determinat: d. l. 3. §. incertam partem de acq. posse. in l. locus, 2. §. eod. tit. & in l. si fur, 3. §. incertam, de vscap. lib. 41. P. tit. 3. nomine, apprehendatur. ¶ At verba ¶ illa, vel ubi, vel alteri, indicant possessionem non solum per nos ipsos, sed per alios nostro nomine, nobis acquiri posse, neque factio nostro solum, sed & alieno: vt in iis apparet, qui per se acquirere possessionem nequeunt, quia affectionem non habent, veluti infans, furiosus. Interdum & ex causa, ex quibus per alios quærimus ignorantes, possumus acquirere possessionem: veluti ex causa peculii, l. 1. de acq. possess. lib. 7. C. tit. 2. l. per procuratorem, 8. eod. tit. Paul. in l. 1. §. item acquirimus, de acq. possess. Vlp. in l. quicquid, 4. l. quod seruus tuus, 24. eod. tit. Celsus l. quod meo, 18. l. possessio, §. 1. eod. tit. ¶ Porro ¶ quod ad possessionis species pertinet, cum vnum certegenus sit possidendi, eas vt infinitas, Paul. l. 3. §. fin. de acq. possess. persequi, par non est: cum potissimum differentie non sint inter illas substantiales, sed ex modis possidendi oræ, vt tot sint, quot sunt genera acquirendi, d. l. 3. §. fin. de acq. possess. Et ita erunt accidentales distinctiones. Quas ita breuiter complectuntur, gl. in l. 1. in verbo, interuenit, de acq. hered. C. gl. in c. cum nostris, c. 8. in verba, plus habet facti, de concess. prabend. ap. Gregor. In §. in l. si is qui pro emptore, de vscap. in P. vt alia sit possessio, quæ habeat plurimum iuris, alia, quæ plurimum facti: alia, quæ & facti & iuris æque habeat. Sic exaudiendus Constantinus, in l. nemo ambigit, l. 10. de acq. possess. lib. 7. C. tit. 3. 2. dum ait, [nemo ambigit possessionis duplitem esse rationem, id est, causam duplitem esse, vel modum & causam generaliter possidendi: aliam quæ iure consistit, id est, quæ iure traditur: aliam corpore, id est, in qua plus facti sit:] Addo autem ego membrum aliud, vt alia sit possessio, in qua nihil iuris sit, & ita omnes species continebuntur, eritque perfecta & plena distinctio: dummodo & quinto loco possessionem factam a iure intellectam sine actu corporali expresso, dicamus. Et sexto neutrius specie, scilicet vacuam. ¶ Plus ¶ iuris possessio habet quam facti, quando plurimè ex iure mutatur, vt ait Iulius Paulus, l. possessio, 49. de acquir. possess. in P. Et ita possessio non tam corporalis, quam iuris est. Iuris autem plurimum, quando ius factum alioquin debile ad quærendum, roborat: vt quando statuit, factio alterius, nempe procuratoris, vel administratoris, tutoris vel curatoris, alteri possessionem acquiri, d. l. possessio quoque, 49. de acquirenda possess. Paul. l. 2. pro solut. lib. 41. P. tit. 4. Accedit, vt ea plus iuris habeat apprehensio in rebus, quæ ob sui naturam vel magnitudinem corporali modo, vt alia immobilia apprehendi non possunt, & lex & ius ex titulo possessionem dat, cum modico æquipollenti actu corporali: veluti dum aceruus lignorum venditur, vel vini amphoræ: ibi enim quæritur modico factio possessio, veluti data custodia visu, qui corporalis est, traditione, & similibus: in quibus quia magis animus agentium exu-

berat, & animo apprehendi possessio dicitur a Iabolo, in l. quarrendam rerum, 5. 1. de acquir. possess. in P. & ab animo fit denominatio, non quod solus sit sine facto, sed quia præualeat. Non secus ac in contractuum formulis dicimus, alios re, verbis alios, alios literis, alios consensu fieri. §. si de obl. lib. 3. Inst. tit. 14. Pau. l. 1. §. 1. de actio. lib. 44. P. tit. 7. eo quod in aliquibus magis res inspicitur, in aliis quod dicitur, in aliis scriptura, in aliis consensus, vt in contractuum tractatione Deo fauente dicemus. Et ita prædominante fieri denominatio, l. quaritur, de stat. hom. lib. 1. P. atq; possessio plus animi, quam facti habens, animo fieri dicitur, & facti tamen habet substantiam. Nam si omnino a iure penderet ius illud, nõ possessio bonorum, sed potius bonorum possessio dicenda, quæ iuris magis, illa autem corporis, vt ait Vlpianus, l. 3. de bono. poss. lib. 37. P. tit. 1. ¶ Neq; ¶ aberrabimus, si dicamus hanc possessionem, quæ plus iuris habet, esse civilem, cuius seruus capax non sit, Vlp. in l. stipulatio ista, 38. §. hac quoque, de verb. oblig. et si capax naturalis: Eo quod quantum pertinet ad ius civile, pro nullo habeatur, l. quod attinet, 33. de reg. iur. lib. 50. P. Et ideo alio tenere, quod naturalem dicitur habere possessionem, aliud possidere sc. iure civili. ¶ Sed ¶ & notandum est, aliquando plus iuris, id est, incorporæ substantiæ in esse possessioni, l. 1. de re diuis. in P. post adeptione eius, quam fuerit in ipsa adeptione. Si quidem in adeptione, vt dictum est, & corporale factum, & animus exigitur, cum tamè illa retineri animo solo possit, vt rescripterit Cætares Diocle. & Maximi, l. licet, 4. de acq. possess. C. & Paul. l. qui vniuersus, 30. §. quod per colonum, de acq. possess. in P. Quod certe, si rem seruo perpedamus, est potius ius possessionis, quam possessio: hoc est, id potius erit, quod per possessionis legitimam & iustam assecutionem quæsitum est. Sic enim mea sententia intelligenda sunt iura, l. peregret, 44. de acq. possess. l. non ideo minus, 5. de libe. cau. lib. 9. tit. 16. l. si ea res, 32. §. 1. de actio. empr. l. si quis ad se fundum, C. de vi pub. cum similib. quæ meminerunt de iure possessionis. Ius quippe ex facto oritur, & in causa ius positum, vt monuit Alphensius Iuriconsultus, l. si ex plagio, 53. §. in clino, ad l. Aquil. lib. 9. P. tit. 3. & ex facto pacti, ius etiam nascitur, vt dixit Paulus in l. si vnus, 28. §. pater ne pateret, vers. sed si pactum, & vers. quod & in specie, de pact. lib. 3. P. tit. 14. Et ideo quia hæc retentio civilis non indiget corporis ministerio, vel facto alto, accidit vt a diuersis, diuerso tamen modo, res eadem possideri possit in solidum, Paul. l. si duo, 3. vti possid. lib. 43. P. tit. 16. scilicet animo, corporali detentione apud alium existente, veluti in deposito, l. licet, 17. de pos. lib. 16. P. tit. 3. & commodato: l. rei commodata, 8. cum l. seq. commod. lib. 13. P. tit. 6. apparet melius, & expresse in precario apud Pomponium, in l. & habet, 15. §. enim qui, de procu. lib. 43. P. tit. 25. alio ita iuste animo, alio iniuste corpore decinente. Si quidem nec naturalis possessio, apud diuersos vel iuste vel iniuste eundem rem esse potest simul & eodem tempore, neq; vna eadem civilis, vt ait Vlpianus, l. si vt certo, §. si duo, comm. lib. 13. P. Paulus, l. 3. ex contrario, de acq. possess. in P. & Iulianus, l. duo in solidum, 19. de preca. in P. ¶ Porro ¶ possessio, quæ plus facti quam iuris habet, sua etiam habet exempla: veluti quædo nos ipsi corpore & animo nostro eam nanciscimur, & ius quidem eam probat, sed nihil præter naturam possessionis fingit, vt in l. 1. §. 3. de acquir. possess. in P. Est & aliud exemplum, si cum titulo quidem a iure probato, res possidetur, sed aliunde prohibeatur detentio, propter incapacitatem personæ, vel aliud iuris impedimentum: Ea enim tunc plus facti, quam iuris habere dicitur, cap. cum nostris, c. 6. §. auditor, de concess. prab. lib. 3. decretal. tit. 8. ¶ Potest ¶ & dici huius generis possessio colorata. Nam sicut annotat communis interpres ad Pragmatic. Sanctio. gl. in §. 1. in verbo coloratum, de pacifi. poss. in pragmat. sanctio. & Abbas Panormita. in c. cum nostris, col. fin. de concess. prab. Ludou. Gomes, ad reg. de trien. pass. g. 27. post Calderinum, Anton. & Immol. quando defectus potestatis non est in conferente titulum beneficii, nec inducitur priuatio a iure vel ab homine, talis possessio dicitur colorata. Meminit & inter Iuriconsultos de colore & titulo possessionis vel traditionis, Marcellus in l. Sulpitius, 50. de donat. inter vir. & vxor. lib. 44. P. tit. 1. Sed & ea plurimum facti habet, quæ continuationem vltus postulat: quæ exigitur in præscriptionibus, vt me docuit Papinianus, l. denig, 19. ex quib. caus. maio. lib. 4. P. tit. 6. ¶ Plurimum ¶ iuris & plurimum facti dicunt possessionem habere interpretes eam, quæ per procuratorem quæritur nobis ignorantibus, & tamen non quæritur vfucapiendi per eam acquisitionem facultas, l. 1. C. de acquir. hered. l. 2. pro solut. lib. 41. P. differens ab ea quæ plus iuris habet quando in causa peculiari tatum datur etiã vfucapiendi occasio. ¶ Nihil ¶ iuris habet possessio ea, 22

quando iure non probatur detentio, vel quando ex detentione ius possessionis non nascitur. Ita qui iniuste rem alterius occupat, possidet quidem, naturali detentione: sed quod ad iuris utilitatem, tenere potius solum, quam possidere dicitur ab Vlpiano. *in l. 1. §. quod ait prator, quorum leg. lib. 43. P. tit. 3.* Estque istius ordinis male fidei detentio, quæ tamen possessio dicitur, *l. 3. §. fin. de acquir. poss.* Similiter ea quæ improba quæque iniusta, quæ sine præcedente titulo, quæ ius non dat, vt aiunt CC. Diocle. & Maximi. *l. improba, 7. de acquir. poss. lib. 7. C. tit. 3. 2.* item ea quæ violenta, & clandestina est, apud Vlpianum, *l. clam possidere, 6. in princ. §. §. fin. de acquir. poss. in P. l. 1. §. tot. tit. de vi & vi arma.* Existimatur in iure vsusfructus habere tantum possessionem naturalem ab Vlpiano: quia quod pertinet ad civilem, non dicantur possidere vsusfructuarii, *l. natur. aliter, 1. 2. de acquir. poss. in P. Caius, in l. acquiritur, 10. de acquir. rer. dom. l. 41. P. tit. 1. Marcia, l. sciendum, 15. qui satisd. cog. lib. 2. P. tit. 7.* Neque etiam is qui rem accipit, si non habeat animum possidendi, possessor dicitur, *l. 1. §. per procuratorem, de acquir. en. poss.* Et qui alius possident, & aliorum nomine, ratione quidem iuris possessores non dicuntur, *Valenti. §. Valentin. in l. 2. C. de præf. 30. vel 40. annor. lib. 7. tit. 39.* verum ratione facti, & naturalis detentionis tales dici possunt secundum Pomponium, *in l. scolonus, 31. de acquir. poss. in P. & Alexandrum Cæsarem, l. 1. commun. de vsu.*

23 cap. lib. 7. C. tit. 30. ¶ Quamobrem ¶ oportet inde annotare, posse aliquem & ciuilitate aut naturaliter, vel vtroque modo, incumbere possessioni, veluti monuit Vlpianus *in l. 3. §. si ad exhiben. lib. 10. P. tit. 4. §. l. 1. §. de iur. de vi & vi arma. lib. 43. P. tit. 15.* non tamen dico possessionem civilem, cum facti & corporis dixerimus, sed posse etiam incumbere ciuilitate, & ciuilitate possessionis ius haberi.

24 ¶ Ad naturalem ¶ etiam pertinet possessionem, ea quæ precaria dicitur, quam quis habeat quando tradenti placuerit, *l. §. habet, §. cum quis, de precar. in P. l. in rebus, §. meminit, §. l. certe, §. is qui rogant, eod. tit. l. si quis ante, de acquir. poss.* pertinet & ille ingressus, qui iure familiaritatis in prædio amici conceditur, qui sine animo possidendi fit, vt ait Paulus, *l. qui iure familiaritatis, 41. de acquir. poss.* ¶ At possessio ¶ quæ solum ex iure pendet, mere ciuilis appellari potest, in qua ius ciuile rem transfert sine corporali facto, operaturque retinendi potestatem; licitam, legalem, vel legitimam dicere possumus: veluti conuentio legitima dicitur ea, quæ ex lege tantum vim habet, *l. legitima conuentio, de pact. lib. 2. P. tit. 14.* Huius exemplum, in suis liberis, qui continuare vel assequi possessionem bonorum paternorum, statim a morte patris sine additione dicuntur, *Pap. l. in suis 11. de lib. & posthu. lib. 28. P. tit. 2. Caius, l. in suis, 14. de suis & leg. hered. lib. 38. P. tit. 17.* Quod ex consuetudine generali Galliarum, tractum est ad omnes heredes, qui non egeant corporali additione, sed mortuus possessionem censeatur dare heredi, quod dicunt, *le mort saisi le vif.* Ad quam consuetudinem edidit commentaria D. Andreas Tiraquellus. Et de illa fere omnes consuetudinarii tractarunt, *Boerius in consuetud. Bitur. tit. de testam. §. 6. Ioan. Faber in §. sui heredes, de here. quali. §. differ. Guil. Bened. in repet. c. Rainutius, in ver. mortuo. Bart. Chass. tit. de successio. §. 1. in comment. consuet. Burg.* Quæ certe possessio mere ciuilis, & potius quam ea quæ a iure ius defertur, quæ proprie continuatio possessionis, quam habebant viuente patre, dici potest, vt ait Paulus, *in l. 2. §. si pro herede, lib. 41. P. tit. 6.* ¶ Postrema

26 ¶ autem possessionis species, vacua dicitur, quam exitimo esse, veluti subiectum dispositum ad recipiendum modum possidendi, vel ciuilem, vel naturalem, iuste vel iniuste, quando scilicet res, nec animo, nec corpore alicuius tenetur, vt notat & firmat exemplis Accursius, *in l. si in verbo vacuam, vnde vi, lib. 8. C. tit. 4. §. in l. non iudico, in verbo, in vacuam, de fid. instrum. 4. C. lib. tit. 31. §. in l. improba possess. in verbo, in vacuam, de acquir. poss. lib. 7. tit. 32.* alioquin enim si quis alius possideat, vel animo vel detentione corporali, vacua non est possessio, vt ait Paul. Jurisconf. *l. 2. §. 1. in iud. l. eq. de actio. em. lib. 19. P. tit. 1.* Huius generis erunt possessiones bonorum vacantium, *l. 4. §. toto tit. de bon. vacan. lib. 10. C. tit. 10.* & de sertorum, *l. 1. §. toto tit. de omni agro deser. lib. 11. C. tit. 58.* Similiter eaque nullius sunt, quæ vt vacua primo occupanti cedunt, *Caius in l. 3. §. §. de acquir. rer. dom. lib. 41. P. tit. 1. §. fere bestia, de rer. di. lib. 2. Inst. tit. 1.* Sunt huiusmodi res diuini iuris, & sacra, *l. 1. de rerum diu. lib. 1. P. tit. 8. §. nullius, §. Sancta, eod. tit. apud Iustin. facit tit. ne quid in loco sacro, Paul. l. qui vniuersas, 30. de acquir. poss. in P. & quæ publicæ sunt, *l. 1. §. l. in tantum, 6. de rerum diu. lib. 1. P. tit. 8. cum siml.* aliæque quæ extra commercium sunt hominum, quarum vacua possessio, quia nullus possideat proprie, sicuti Vlpianus vacuas dicit tabulas, in quibus nihil*

scriptum reperitur, *Vlpianus in l. sibi na, 11 de iniust. sup. lib. 28. P. tit. 7.* Et ex his absoluta patet possessionis distinctio, ratione quorum quis possessor dicitur, & possessionum competet remedium. ¶ Ceterum, ¶ ratione causæ, quæ ius possidendi tribuit, dupliciter quis possidere dici potest: vel cum titulo, vel sine titulo. Est autem titulus, inscriptio vel compendiaria significatio, & signum, *cano. consuetudo. 16. quest. 6. mains aliquid demonstrans.* Ad quam finitienem omnes tituli variæ acceptiones referuntur, de quibus interpretes tractant: *glo. in c. fin. de offic. archiep. in verbo, titulus. glo. in c. dudum, in 4. de election. in verbo, in titulatam, lib. 1. decretal. dicerent Grat. c. in rebus, §. titulos, de manda. princ. in auben. colum. 3. tit. 3. l. 2. §. tot. tit. vt nemo priuat. tit. præd. suis vel alien. §. c. lib. 2. C. tit. 16. l. 1. de iis potentior. nomi. tit. præd. affig. §. c. eod. lib. C. tit. 15.* Quamobrem causa ex qua sustinetur, vel conceditur, vel nominatur possessio, dare titulum dicitur possessio: si ius in omni possessione ad præscribendum requisita desideratur, *c. si diligenti, de for. compet. l. penult. de vsuca. pro herede lib. 7. C. tit. 29. l. nulla, C. de rei vind. l. diuturna, C. de præscrip. long. temp. l. Celsus, de vsucap. in P. vt postea Deo fauente in vsucapione explicabitur. Eo referuntur rubricæ, & earum leges: Pro soluto, *l. 1. pro solut. lib. 41. P. tit. 4.* quando rem in solutum datam tenemus: Pro emtore, quando ex vera emtione sequitur traditio, *Paul. l. 2. pro emt. lib. 41. P. tit. 5.* vel ex negotio emtionis proximo, *Caius l. 1. §. Vlpianus, l. 2. eod. dummodo emtio iure approbetur. Nam illicita, vel rei inalienabilis emtio, non dat titulum, l. 1. 2. §. fin. de vsucap. pro emto, lib. 7. C. tit. 26.* Item pro transactione, quando ex causa transactionis possidet, *l. pen. eod. tit. C. de vsucap. pro emto.* Pro herede, quando extraneus, non suus *l. 2. C. de vsucap. pro here. lib. 7. tit. 29. l. 2. §. fin. eod. tit. P. vere institutus post mortem, & non in vita l. 1. pro herede in P. l. 3. C. eod. tit. restatoris, res hereditaria, vel heres, possidet. Cui affinis possessio bonorum a prætoribus concessa, *Vlpianus pro herede, 11 de petit. hered. lib. 5. P. tit. 3. §. sequens, de interdict. lib. 4. Inst. iur. ciuil. tit. 15.* dicitur. Quod si quis alioquin donationis capax, ex ea causa possideat, pro donato possidere dicitur a Paulo *l. 1. pro donato, lib. 41. P. tit. 7. l. 1. C. eod. lib. 7. tit. 27.* Et si occupetur res ablegata omnino ab alio, sequitur titulus, pro derelicto, & similis nominis possessio, *tot. tit. pro derelict. lib. 41. P. tit. 8.* Eadem dicenda de alio, vt pro dote, *tit. pro dot. lib. 41. P. tit. 10. §. de vsucap. pro dote lib. 7. C. tit. 28.* pro legato, *tit. pro lega. lib. 41. P. tit. 9.* pro suo, *tit. pro suo, lib. 41. P. tit. 11.* His accedit possessio prætoris, quando auctore prætoris quis possidet: iuste enim possidere dicitur, secundum Paulum, *l. iuste, de acquir. possessio in P. potissimum* quando index non quidem ex primo, sed ex secundo decreto, iubet rem non contentis de damno infecto, possideri, *Paul. in l. 4. §. fin. §. Italia in l. sed si res, §. commun. diuid. lib. 10. P. tit. 3. l. 2. si ex noxa. caus. aga. in P. vel per ad iudicationem, §. fin. de pub. iud. lib. 4. Inst. l. 2. §. fin. §. l. 3. §. 4. fini. regim. in P. vel per assignationem §. 1. de assignat. libertor. l. 1. eod. tit. P. vel per adiectionem, §. 1. de eo cui liberta. caus. bon. addicunt. l. 2. de fideicommiss. liberta. in P. sicuti & titulus possessionis pro ius accrescendi, *l. qui parit, de acquir. hered. in P. non fecas quam ex institutione possessioni accedere potest, §. fin. de hered. qualis. §. differ. apud Iustin.* Sine titulo possidens, dicitur simpliciter pro possessore possidere, quando causa nominata vel expressa rei donatæ inter coniuges, quæ, quia nullo titulo donationis iure probatur, *in l. 2. 3. de donatio int. vir. & vxor. in P. l. donationes quas parentes, C. eod. tit. facit possessorem detentorem pro possessore, Vlpianus in l. quod vxor viro, 16. de acquir. poss. in P. §. in l. nec vllam, 13. §. item in titulo pro donato, de petit. hered. lib. 5. P. tit. 3.* Sic etiam & præd. dicitur pro possessore possidere, *Vlpianus pro herede, l. 1. 1. §. in l. nec vllam, §. omnibus, de petit. hered. in P. sequens, de interdict. lib. 4. Inst. iur. ciuil. tit. 35.****

Dererum diuisione, ratione domini, & possessionis: & parasceue ad sequentem librum.

CAP. 14. 2 In d. 1. lib. P. & Vile ob Wesenb. & Iustian Meyerum

- 1 Rerum diuisio, diuini iuris res, ibid. Humani iuris res, ibid.
- 2 Sacra res quæ sint.
- 3 Templum quare Græciæ iure, & vnde.
- 4 Templum quare olim dicta sancta, ibid.
- 5 Templum quod dicitur desinunt esse sacra.
- 6 Sacrum per translationem, sacrum dici patrimonium principis, ibid.

§ Religio.